

Nd.

279. Nefndarálit

um frv. til laga um hvalveiðar.

Frá meiri hluta sjávarútvegsnefndar.

Nefndin hefir klofnað um þetta mál. 2 nefndarmenn leggja á mótí frv. og færa einkum fram 2 ástæður gegn því:

1. Að veiðifyrirtækin hjer við land muni verða útlendingum einum að liði og rekin hjer af leppum.
2. Að líkur sjeu fyrir alþjóðlegri friðun á kynstofni hvalanna, sem strandað gæti á hvalveiðaleyfi hjer við land.

Hvorug þessi ástæða er þung á metum. Að vísu má ætla, að stórhvalaveiðar verði eigi teknar upp hjer frá landi óðruvísi en í fjelagi við verkvana Norðmenn, líkt og gert hafa Bretar og fleiri þjóðir. En slíkur fjelagsskapur getur að fullu verið löglegur og laus við leppmensku. Fjármagn til kaupa veiðiskipa og vinslutækja þarf ekki meira en það, sem ýms innlend fyrirtæki starfa með. 2 hvalveiðaskip með nauðsynlegum tækjum og stöð viðeigandi til bræðslu og hagnýtingar veiðinni mundi vart kosta meira en 1—1¼ milj. kr., eða sem næst helming á við hlutafje eins af stærri útgerðarfjelögum hjer. Reyndar er viðbúið, að hvalveiðin yrði hjer skammvinn, og eftir fenginni reynslu ólíklegt, að arðvænleg veiði entist lengur en 6—10 ár. En veiðiskipin eru til margra annara hluta nothæf og mundu að lokinni hvalveiði halda að mestu fullu verði, en hvalstöðvar, útbúnar bræðslu-, þurkunar- og mólunartækjum, eru með litlum breytingum vel kjörnar til síldarbræðslu og vinslu fiskimjöls. Þess vegna geta hvalveiðar hjerðan, þótt skammvinnar reyndust, orðið eðlilegur liður í framhaldandi starfsemi, sem lengur endist. Hvalveiðin mundi, meðan hún stæði, veita rikissjóði álitlegar tekjur og mörgum mönnum arðvænlega atvinnu. Sú varð raunin áður, meðan útlendir menn veiddu hjer og voru einir um hituna.

Um alþjóðlega friðun hvala er það að segja, að hún hefir verið á dagskrá um tugi ára og mun fyrst hafa átt formælendur hjá frönskum og breskum höfundum. Þó hafa hvalveiðar aldrei verið reknar í jafnstórum stíl sem 2 síðustu ár. Að þeim standa nú einkum Norðmenn og Bretar og stunda þær aðallega með flotstöðvnm í suðurhöfum á tímabilinu desember-mars árlega. Hefir það sýnt sig á síðustu árum, að langvinnar hvalveiðar í norðurhöfum hafa fælt hvalinn þaðan og beint göngunum meira til íshafsins syðra. Lík munu verða áhrif hinna stórfeldu hvalveiða, sem nú eru í suðurhöfum, að þær beini aftur göngunum norður, enda er sannreynt, að hvalagengd hjer við land hefir aukist að mun síðari árin, frá því hvalvinsla var bönnuð í landi og lítið varð um hvalaveiðar nærri landinu.

Sú er trú margra, að framhaldandi hvalveiði muni útrýma með öllu þessum víðförlu veiðidýrum, en sú trú styðst eigi við líkur. Veiðin er torsótt þar sem fátt er hvala og dýrin þá stygg. Löngu áður en síðustu einstaklingar þeirra falla fyrir vígvjelum veiðimanna, verður veiðiskapur svo stopull og dýr orðinn, að veiðin legst niður, og einmitt í því liggur aðalvörnin gegn eyðingu hvalsins. Hinsvegar mun það og öllum ljóst, að hvalafriðun hjer við land getur hvorki orðið landsmönnum að liði, nje heldur forðað hvalnum við eyðingu, meðan hvalveiðar eru stundaðar frá grannþjóðunum í námunda við landið, enda nú kunnugt, að í ráði er að senda flotstöðvar frá Noregi til veiðasvæðanna nmhverfis Ísland.

Vjer lítum því svo á, að það sje ekki aðeins gagnslaust; heldur jafnvel skaðlegt að banna hjer hvalvinslu í landi. Hvalveiðar verða stundaðar með flotstöðvum í hafinu kringum landið óðar og gengdin eykst, ekki af innlendum

mönnum, heldur af útlendingum. Þess vegna firrir hvalvinslubannið landsmenn því gagni, sem af hvalveiðum má verða, og bakar þeim tjón, en verður að sama skapi vatn á mylnu útlendra hvalveiðamanna.

Eftir vorum skilningi er eina og rjetta ráðið að nema bannið úr gildi og reyna með hagfeldri lögejóf að tryggja landsmönnum þann hag af hvalveiðum og hvalvinslu, sem hægt er, og búa sem tryggilegast um hagnýtingu veiðinnar.

Samkvæmt því leggjum vjer til, að frumv. verði samþykkt með eftirfarandi

BREYTINGU.

Við 3. gr. Aftan við 1. málsg. bætist:

með bræðslu og breytingu úrgangs, beina, kjöts og innýfla i markaðshæfa vöru.

Alþingi, 21. febrúar 1928.

Sveinn Ólafsson,
form. og frsm.

Jóhann P. Jósefsson,

Ólafur Thors,
með fyrirvara.